

Centre d'Estudis de Dret Ambiental de Tarragona

Campus Catalunya

Av. Catalunya, 35 – 43002 Tarragona

Tel. 977 256 592 – Fax 977 256 592

cedat@urv.cat

Dr. Antoni Pigrau Solé, director

El Centre d'Estudis de Dret Ambiental de Tarragona Alcalde Pere Lloret (CEDAT) és un projecte que implica l'Ajuntament de Tarragona, l'Empresa Municipal Mixta d'Aigües de Tarragona (EMATSA), l'Empresa Municipal de Transports de Tarragona (EMT) i la Universitat Rovira i Virgili (URV), les quals van subscriure'n el conveni de creació el 23 de maig de 2007. Mitjançant una addenda al conveni, en data 15 de novembre de 2010 s'hi va incorporar l'Empresa Municipal d'Habitatge i Urbanisme de Tarragona (SMHAUSA).

Els objectius del CEDAT són generar i socialitzar el coneixement en l'àmbit del dret ambiental. Per això, i a proposta dels investigadors implicats, el Consell de Govern, en sessió de 10 de juliol de 2008, va aprovar iniciar el procés de constitució del CEDAT com a centre de recerca de la URV. Aquest procés culminà amb l'aprovació del Pla Estratègic i el Reglament del CEDAT, formalitzats en el Consell de Govern, en sessió de 30 d'abril de 2009.

El 21 de juliol de 2009 el CEDAT va signar amb la URV un contracte programa per al període 2009-2011. Un cop acabada la seva vigència, el Consell de Govern va aprovar-ne, el 23 de febrer de 2012, la renovació per al període 2012-2014.

Convenis de la URV impulsats pel CEDAT

Durant el curs 2013-2014 s'han signat convenis de col·laboració relatius als estudis de Dret Ambiental o a les activitats del Centre amb les entitats o institucions següents: Facultat Llatinoamericana de Ciències Socials (FLACSO) Seu Equador; Consorci d'Aigües de Tarragona; Centre de Drets Humans i Ambient (CEDHA), Córdoba, Argentina.

Activitats de formació

Les principals activitats de formació que ha desenvolupat el CEDAT han estat les següents:

- Itinerari de Dret Ambiental en la Llicenciatura de Dret.
- Màster oficial de Dret Ambiental: el setembre de 2013 es va iniciar el 2n curs de l'11a edició i el 1r curs de la 12a edició.

Acte d'inauguració del curs 2013-2014, 4 de novembre de 2013. La lliçó inaugural va anar a càrrec del Dr. Arcadi Oliveras, professor titular del Departament d'Economia Aplicada de la Universitat Autònoma de Barcelona, amb el títol "Economia i societat: transformacions urgents".

Acte de cloenda del curs 2013-2014, 9 de juny de 2014. Sota la presidència del degà de la Facultat de Ciències Jurídiques, el Dr. Alfonso González Bondia, i amb la participació de la coordinadora del Màster, Dra. Susana Borràs, la conferència de cloenda va anar a càrrec de la Dra. Manola Brunet, directora del Centre de Canvi Climàtic de la URV, amb el títol "25 Anys d'avaluacions científiques entorn del canvi climàtic antròpic: el paper de l' IPCC i la contribució del C3 de la URV a la seva recerca".

Activitats de recerca

Els projectes de recerca –en l'àmbit del dret ambiental o connectat amb ell– en què els investigadors del CEDAT estan treballant actualment són els següents:

Projectes amb finançament i amb un investigador principal membre del CEDAT:

- Ministeri de Ciència i Innovació. Convocatòria d'ajudes de projectes d'investigació fonamental no orientada. "Derecho ambiental y libertad de servicios en el mercado interior: nuevos retos, transformaciones y oportunidades (el caso español)". DER2010-19343. Investigadora principal: Dra. Lucía Casado. Període: 2011-13.
- Ministeri de Ciència i Innovació. Convocatòria d'ajudes de projectes d'investigació fonamental no orientada. "La garantía jurídica de la vertiente intrageneracional de la justicia ambiental como aspecto social del desarrollo sostenible". DER2010-19529. Investigador principal: Dr. Antoni Pigrau Solé. Període: 2011-13.

En aquests projectes participen investigadors procedents de la Universitat de Barcelona, la Universitat Autònoma de Barcelona, la Universitat de Vigo, la Universitat de Santiago de Compostel·la, la Universitat Jaume I de Castelló, la Universitat de Cadis i la Universitat de Múrcia:

- Ministeri de Ciència i Innovació. "El procedimiento electoral ante las nuevas tecnologías: el voto electrónico". DER2010-16741. Investigador responsable: Jordi Barrat Esteve. Període: 2011-2013.
- Ministeri de Ciència i Innovació. "El papel de las agencias de calificación crediticia entre regulación pública y mercados financieros". CAS12/00221. De l'01/02/2013 al 31/07/2013. Investigador/a principal: Dr. Endrius Cocciolo.

Projectes amb finançament europeu i participació de membres del CEDAT:

- Participació del CEDAT en el projecte "Environmental Justice Organizations, Liabilities and Trade". VIIè Programa Marc Unió Europea. Programa Science in Society Part 5. Coordination and Support Action. Número de projecte:

FP7-SCIENCE-IN-SOCIETY-2010–1. Grant Agreement Number 266642. Coordinador: Institut de Ciència i Tecnologia Ambiental, Universitat Autònoma de Barcelona. Període: 15/03/2011 - 14/03/2014. Hi participen els doctors Antoni Pigrau, Susana Borràs, Jordi Jaria i Antonio Cardesa.

- Mòdul Jean Monnet. “European Integration and Gender”, del Jean Monnet Programme-Key Activity 1, Lifelong Learning Programme. Education, Audiovisual and Culture Executive Agency (2011-2014). 200698-LLP-1-2011-ES-AJM-MO. Coordinadora: Laura Román Martín.
- Comissió Europea. “Gender Violence: protocols for the protection of victims and effectiveness of protection orders. Towards an efficient implementation of Directives 2011/99/EU”. JUST / 2012/ DAP / AG 3531. Investigadora principal: Laura Román. Hi participen la Sra. Neus Oliveras, el Dr. Víctor Manuel Merino i la Dra. Núria Torres. Període: de l’1 de gener de 2013 a l’1 de gener de 2015.

Ha estat aprovat un nou projecte amb finançament europeu que es desenvoluparà entre el 2014 i el 2016:

- Direcció General de Justícia, Unió Europea. “Business & Human Rights challenges for cross border litigation in the European Union”. Investigador/a principal a la URV: Antoni Pigrau Solé. Coordina: Globernance. Institut de Governança Democràtica. Referència de la concessió: JUST/2013/ACTION GRANTS.

Projectes amb finançament i amb participació de membres del CEDAT:

- “Información y participación en materia de territorio y medio ambiente”. Pla de Promoció de la Investigació de la Universitat Jaume I. De l’01/01/2011 al 31/12/2013. Investigador principal: Ricardo García Macho. Hi participa José Luis Blasco Díaz.
- “Prevención y sanción de la delincuencia económica”. Projecte de recerca dirigit per la Dra. Mercedes García Arán (Universitat Autònoma de Barcelona) i finançat pel Ministeri de Ciència i Innovació. DER2010-18688. Del 2010 al 2013. Hi participa el Dr. Joan Baucells Lladós.
- Ministeri de Ciència i Innovació. “Derecho Administrativo, transparencia e intervención económica: hacia un nuevo modelo de Administración Pública”. De l’01/01/2011 al 31/12/2013. Investigador principal: Ricardo García Macho. Hi participa José Luis Blasco Díaz.
- Ministeri d’Economia i Competitivitat. “Desafíos regulatorios del derecho internacional y europeo ante los avances de las ciencias de la vida y la biotecnología moderna”. Entitat de realització: Universitat de Barcelona. Investigador responsable: Xavier Pons Rafols. Referència: DER2012-36793. Període: 2013-2015. Hi participa la Dra. Mar Campins Eritja.
- Ministeri de Ciència i Innovació. “El ejercicio de las competencias comunitarias entre la Unión Europea y sus Estados Miembros: técnicas jurídicas de coordinación”. Universitat de Barcelona. Investigador responsable: Andreu

Olesti Rayo. Referència: DER 2011-234921JUR. 2012-2014. Hi participa la Dra. Laura Huici.

- Ministeri d'Economia i Competitivitat. "La exigibilidad jurídica internacional de los derechos económicos, sociales y culturales en períodos de crisis". Durada: del 2013 al 2015. Universitat de Barcelona. Investigador/a principal: Jordi Bonet Perez. Referència: DER2012-30652. Hi participa la Dra. Laura Huici.
- Ministeri d'Economia i Competitivitat per al trienni 2013-2015. "Democracia multinivel: la participación de los ciudadanos y de los entes territoriales en los procesos de decisión pública". Referència: DER2012-37561. Investigador principal: Josep M. Castellà Andreu, Universitat de Barcelona. Hi participa el Dr. Jordi Jaria.
- Ministeri d'Educació i Ciència. "El tiempo de los derechos" (CONSOLIDER HURI-AGE). Secretaria d'Estat d'Universitats i Investigació. Secretaria General de Política Científica i Tecnològica. Programa Nacional del Projectes d'Investigació Fonamental. Pla d'Investigació Científica, Desenvolupament i Innovació Tecnològica 2008-2011 (resolució de 26 de novembre de 2007). Referència: CONSOLIDER 2008-00007. Universitat de València. Del 15 de desembre de 2008 al 14 de desembre de 2013. Investigador principal: Fco. Javier de Lucas Martín. Hi participen el Dr. Mario Ruiz Sanz i el Dr. Víctor Merino.

A més, el grup de recerca Territori, Ciutadania i Sostenibilitat de la URV, al qual pertanyen la major part dels investigadors del CEDAT, està reconegut com a grup de recerca consolidat de la Generalitat:

Comissionat per a Universitats i Recerca. Generalitat de Catalunya. Programa de Suport a Grups de Recerca, Convocatòria SGR 2009. Referència: 2009 SGR 81. Període 2009-2013. Investigador principal: Antoni Pigrau Solé.

Això ha comportat la seva inclusió en el programa de suport als grups de recerca reconeguts de la URV: 2010PFR-URV-B2-20. Durada: 2009-2013.

El CEDAT ha organitzat les activitats de recerca següents:

- Seminari Internacional CEDAT-AIDA: "El acceso de las víctimas de daños ambientales a la Justicia". Els dies 9 i 10 de gener de 2013, a la Facultat de Ciències Jurídiques de la Universitat Rovira i Virgili, a Tarragona, es va celebrar un seminari organitzat de manera conjunta per l'Associació Interamericana per a la Defensa de l'Ambient (AIDA) i el Centre d'Estudis de Dret Ambiental de Tarragona (CEDAT) al voltant del tema de l'accés a la justícia per a les víctimes de danys ambientals. Hi van participar advocats d'AIDA i d'algunes de les organitzacions que en formen part: Fiscalia del Medi Ambient (FIMA), Xile; Justícia per a la Naturalesa, Costa Rica; Centre de Drets Humans i Ambient (CEDHA), Argentina; Centre d'Incidència Ambiental (CI-AM-Panamà), Panamà; Centre Mexicà de Dret Ambiental (CEMDA), Mèxic, i Corporació de Gestió i Dret Ambiental ECOLEX, Equador. Les ponències presentades han estat recollides en un llibre.

Durant l'any 2013, els investigadors del CEDAT han participat amb 30 ponències o comunicacions en diversos congressos nacionals, estatals i internacionals.

En aquest any els investigadors del CEDAT han generat les publicacions científiques següents: 4 llibres coordinats o dirigits, 6 monografies, 55 capítols de llibre, 41 articles en revistes i 12 altres publicacions (informes, comentaris, cròniques i recensions).

Activitats de transferència

Els projectes o contractes de transferència desenvolupats pel CEDAT durant el curs 2013-2014 són:

- Assessorament i assistència tècnica en processos selectius de personal i de defensa jurídica. Investigador/a principal: Josep Ramon Fuentes Gasó. Entitat finançadora: Ajuntament de Valls. Duració: de l'01/01/2013 al 31/12/2013.
- Assessorament i assistència tècnica en matèria de formació, estudi, investigació i activitat institucional. Investigador/a principal: Josep Ramon Fuentes Gasó. Entitat finançadora: Fundació Democràcia i Govern Local. Duració: de l'01/05/2013 al 30/04/2014.
- Determinació dels recursos humans necessaris en virtut de criteris de seguretat, d'ordenació de les relacions laborals i d'estalvi econòmic. Investigador/a principal: Josep Ramon Fuentes Gasó. Entitat finançadora: Serveis d'Incineració de Residus Urbans, SA. Duració: del 20/06/2013 al 05/07/2013.
- Informe jurídic sobre una concessió d'una obra pública. Investigador/a principal: Josep Ramon Fuentes Gasó. Entitat finançadora: Ajuntament de Roquetes. Duració: de l'11/07/2013 al 30/07/2013.

Clínica Jurídica Ambiental

En el marc del Màster Universitari de Dret Ambiental, la Clínica Jurídica Ambiental està treballant durant el curs 2013-2014 en els casos següents:

- Client: Xarxa de Custòdia del Territori. Segona Fase. Cas: Valoració, prioritza-ció, proposta de canvis normatius i/o de noves formes de contracte en acords de custòdia del territori.
- Client: Plataforma en Defensa de l'Ebre. Cas: Queixa a la Comissió Europea en relació amb el Pla de Conca de l'Ebre.
- Client: Unió de Pagesos de Catalunya. Cas: Impacte de la línia de molt alta tensió al Priorat.
- Client: Plataforma El Cabezo Libre de Petróleo. Cas: Projecte de magatzem subterrani d'hidrocarburs.

La Clínica Jurídica Ambiental del CEDAT ha estat esmentada expressament com a pionera a l'Estat espanyol en la prestigiosa publicació *The Global Clinical Movement. Educating Lawyers for Social Justice*, Francis S. Bloch (Ed), Oxford University Press, Nova York, 2011, en el capítol dedicat a "The Bologna Process and the Future of Clinical Education in Europe".

Activitats de cooperació per al desenvolupament

El 19 de desembre de 2013 es va celebrar la presentació del documental *Cooperació al desenvolupament a la URV. Medi ambient i drets humans a Equador*. Hi van participar Miquel Carrillo, director del documental; Susana Borràs, professora de Dret a la URV i participant en el projecte; Beatriz Felipe, estudiant participant en el projecte; Carlos Alcalde, coordinador d'Enginyeria Sense Fronteres (ESF) a Tarragona, i Marina Vidal, tècnica de Cooperació de l'Ajuntament de Tarragona. Va moderar l'acte Joan Fuster, tècnic del Centre de Cooperació al Desenvolupament 'URV Solidària'. També es va presentar l'exposició "Paradís verd, futur negre?", dissenyada per estudiants del CEDAT integrants del projecte.

Altres activitats

Dra. Pilar Moraga, Universitat de Xile: Los Tribunales Ambientales en Chile. 7 d'octubre de 2013.

Prof. Aguinaldo Alemar, Universitat Federal d'Uberlândia, Brasil: El Daño Ambiental Transfronterizo en el Contexto de América del Sur: Doctrina y Casos Recientes. 21 d'octubre de 2013.

Dra. Alba Nogueira, Universitat de Santiago de Compostel·la: Medio Ambiente y Desarrollo Económico. Ambientalismo Menguante con la Crisis como Excusa. 28 d'octubre de 2013.

Steven Weissman, director del Programa de dret energètic del Centre de Dret, Energia i Medi Ambient de la Universitat de Califòrnia a Berkeley:

- Competition in electricity markets. What does It Mean? Is it a goot Thing?. 25 de novembre de 2013.
- Climate change and Washigton D.C.- What Could the U.S Governement do to fight climate change? What Will it do?. 2 de desembre de 2013.

Dr. Rodolfo Godínez, director de Medi Ambient, Secretaria de Relacions Exteriors de Mèxic: La Conferencias de Cambio Climático de Varsovia: Avances y Expectativas". 20 de novembre de 2013.

Sra. Isabel Junquera, Politòloga i consultora ambiental: "Participació ciutadana en espais naturals protegits". 27 de gener de 2014.

Dr. Xavier Fernández Pons, Universitat de Barcelona: "Comercio y medio ambiente". 10 i 17 de febrer de 2014.

Dr. Jose Rubens Morato Leite, Universitat Federal de Santa Catarina, Brasil: "Repensar el Estado de Derecho Ambiental: Exámen de la Constitución de Brasil". 24 de febrer de 2014

Sr. Jordi Escolà, biòleg i consultor ambiental: "Implicacions legals en la reutilització d'aigües residuals depurades". 3 i 10 de març de 2014.

Dr. Antoni Pigrau, URV: "Fundamentos de Derecho del Mar". 30 de març i 7 d'abril de 2014.

Dr. José Esteve Pardo, Universitat de Barcelona: "El derecho del medio ambiente de la sociedad del riesgo". 5, 19 i 20 de maig de 2014.

Col·loquis de Medi Ambient i Llatinoamèrica

Els Col·loquis de Medi Ambient i Llatinoamèrica són un espai de debat i discussió de l'estudiantat del Màster Universitari en Dret Ambiental, relatiu a diversos temes d'actualitat ambiental, sociocultural i política, que tenen un únic punt en comú: Llatinoamèrica. Aquests col·loquis, creats com una activitat extracurricular per iniciativa del mateix estudiantat i impulsats des de l'Associació d'Alumnes i Exalumnes de Dret Ambiental de Tarragona (AAEDAT), són dirigits per un/a alumne/a, que presenta una ponència sobre un tema específic de lliure elecció –generalment del seu país de procedència. A continuació, s'obre el debat a tots els participants. La dinàmica de l'activitat permet l'enriquiment recíproc dels estudiants, que intercanvien les seves experiències sobre temes ambientals i desenvolupen les habilitats adquirides en el Màster.

Durant el curs 2013-14 s'han dut a terme el col·loquis següents:

- El 22 d'octubre de 2013 es va realitzar el col·loqui "La Naturaleza como Sujeto de Derecho en el Ecuador", a càrrec de Fred Larreategui i Pablo Ramírez, estudiants del Màster de Dret Ambiental.
- El dia 3 de desembre de 2013 es va realitzar el col·loqui titulat "Impactes Ambientals i Vulneració de Drets Indígenes: el Cas de Belo Monte, al Brasil, i de l'Aqüeducte Independència, a Sonora, Mèxic", a càrrec de Jerónimo Basilio Sao Mateus i Itzel Ramos Olivares, alumnes del Màster de Dret Ambiental de la URV.
- El dia 5 de maig de 2014 es va realitzar el col·loqui: "Formación jurídica a través de Moot Courts. Experiencia del primer equipo URV en el IV Concurso Interamericano de Derecho al Desarrollo Sostenible", a càrrec d'Erea Suarez Cornejo, Fred Larreategui Fabara y Patricia Melissa Sangama Suazo (estudiants del Màster Universitari en Dret Ambiental), i l'entrenadora de l'equip, Isabel Vilaseca Boixareu (becària predoctoral del CEDAT).

Altres activitats dels estudiants

En el marc del cicle Jornades de Dret Ambiental, el 19 de novembre de 2013 es va realitzar el col·loqui "Les migracions induïdes pel canvi climàtic". Aquesta ponèn-

cia forma part del cicle de col·loquis titulat Canvi Climàtic: la Paradoxa del Desenvolupament, que organitzen la URV Solidària i el CEDAT (entre d'altres).

Finalment, el 9 de desembre de 2013 es va celebrar la I Jornada sobre Drets dels Animals.

Publicacions del CEDAT

- El CEDAT distribueix un butlletí electrònic mensual. Inclou novetats normatives, notícies, jurisprudència i una agenda amb convocatòries de seminaris, jornades, etc. S'edita en les versions catalana i castellana. Durant el curs 2013-14 s'han publicat els números del 48 al 58. Els butlletins es poden consultar a <[http://www.cedat.cat/ i ca/butlleti/index.php](http://www.cedat.cat/ca/butlleti/index.php)>.
- El 25 de febrer de 2010 es va signar un acord amb el Departament de Medi Ambient i Habitatge de la Generalitat, a través del qual la URV i la Generalitat coeditarien una nova publicació científica: la *Revista Catalana de Dret Ambiental*. L'acord s'ha renovat amb l'actual Departament de Territori i Sostenibilitat. Durant el curs 2013-2014 se n'han editat els números 2 del vol. IV i 1 del vol. V. L'ISSN és 2014-038X. La web és <www.rcda.cat>.

RCDA Revista Catalana de Dret Ambiental